

سؤالات تستی فصل دوم فلسفه دوازدهم انسانی (پرش)

درس ۵: خدا در فلسفه (۱)

۱- از نظر ایرانیان باستان، «بهمن» نیست.

- ۱) اولین مخلوق خدا
 ۲) خالق عرصه هستی
 ۳) موجود مجرد
 ۴) نتیجه اشراق الهی

۲- هر کدام درباره کدام خدایونان باستان است؟

«خدای هنر و موسیقی - خدای آسمان - خدای خویشتنداری - خدای باران»

- ۱) آپولون - زئوس - آرتیمیس - آپولون
 ۲) زئوس - آپولون - آرتیمیس - آرتیمیس
 ۳) آرتیمیس - زئوس - آپولون - زئوس
 ۴) آپولون - زئوس - آرتیمیس - زئوس

۳- کدام گزینه درباره دیدگاه‌های ارسطو و افلاطون درباره خدا نادرست است؟

- ۱) چندخداییونانیان شکل دیگری از کفر و بی‌ایمانی است که افلاطون از آن نام می‌برد.
 ۲) ارسطو معتقد بود که موجود جاویدان و برتر از ماده، نظم و انتظام در جهان را به وجود آورده است.
 ۳) ارسطو اولین برهان‌ها بر جهان آفرینش را ارائه کرد.
 ۴) افلاطون معتقد بود حقیقتی که خوب‌ترین و بهترین است، وجود دارد که همان واقعیت الهی است و پیوسته ثابت است و از میانمی‌رود.

۴- دیدگاه کدام متفکران با آیه شریفه «فَوَكَّلْ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ» (یوسف / ۷۶) قرابتی بیشتری دارد؟

- ۱) حکمای ایران باستان در حکیم دانستن خداوند
 ۲) افلاطون در غایتمند دانستن فعل خداوند
 ۳) ارسطو در اثبات وجود خداوند
 ۴) ارسطو در اثبات نظم جهان به وسیله خداوند

۵- اولین مقدمه برهان حرکت ارسطو کدام است؟

۱) تسلسل محال است.

۲) در جهان حرکت وجود دارد.

۳) محرکی وجود دارد که متحرک نیست.

۴) اگر چیزی محرک باشد، نباید متحرک باشد.

۶- کدام گزاره را نمی توان به عنوان یکی از مقدمات برهان ارسطو لحاظ کرد؟

۱) تسلسل نامتناهی محرک ها عقلاً ممتنع است.

۲) محرک لا متحرک موجود است.

۳) هر متحرکی محتاج محرک است

۴) در اطراف ما اشیایی هستند که حرکت می کنند.

۷- کدام یک، جزء مقدمات برهان حرکت نیست؟

۱) هر متحرکی نیازمند محرک است.

۲) تسلسل از نظر عقلی محال است.

۳) در عالم طبیعت حرکت وجود دارد.

۴) محرکی وجود دارد که خودش حرکت ندارد.

۸- هر یک از عبارات زیر به ترتیب متعلق به دیدگاه کدام فیلسوف است؟

«مسئولیت پذیری و رعایت اخلاق تنها در جایی معنا دارد که انسان خود را صاحب اراده و اختیار

بداند.»

«بر اساس نظم موجود جهان، حداکثر می توان یک ناظم و مدیر را اثبات کرد.»

«تصور نامتناهینی تواند از خود ما باشد؛ زیرا موجودات متناهی هستیم.»

۱) هیوم - هیوم - دکارت

۲) کانت - هیوم - کانت

۳) کانت - هیوم - دکارت

۴) دکارت - هیوم - کانت

۹- از نظر هیوم چرا دلایل همه گذشتگان بر اثبات وجود خداوند قابل نقد است؟

① زیرا فقط دنبال اثبات ناظم هستند.

② زیرا دلایل آنها فقط مبتنی بر حس است.

③ زیرا دلایل آنها فقط مبتنی بر عقل است.

④ زیرا فقط دنبال اثبات خالق است.

۱۰- بنا بر نظر هیوم کدام برهان اثبات وجود خدا صرفاً متکی بر حس است؟

① برهان صدیقین

② برهان برترین وجود

③ برهان علامت تجاری

④ برهان نظم

۱۱- کدام گزینه درست است؟

① دکارت معتقد بود که تصور ما از موجودی نامتناهی از خودمان است.

② هیوم معتقد بود که عقل، ادراکی مستقل از حس و تجربه دارد.

③ هیوم برهان نظم را برای اثبات وجود خدا کافی و درست می‌داند.

④ دکارت معتقد بود که ما از حقیقتی نامتناهی، علیم و قدیر که به وسیله او خلق شده

ایم، تصویری داریم.

۱- دکارت می‌گوید من از حقیقتی نامتناهی و علیم و قدیر که هر چیزی به وسیله او خلق شده است

تصویری دارم. این تصویر از نظر او ...

① به صورت فطری در انسان وجود دارد.

② به کمک استدلال ایجاد شده است.

③ حاصل انتزاع خود انسان است.

④ از یک وجود متناهی ناشی می‌شود.

۱۳- کدام عبارت درست است؟

① کانت وجود خدا را از طریق نفس غیرمادی انسان اثبات می‌کند.

② به اعتقاد ویلیام جیمز، عمده دلایل وجود خدا تجربی هستند.

③ هیوم بر اساس دلایل حسی تجربی اثبات می‌کند که خدا وجود ندارد.

④ به عقیده دکارت، تصور موجود نامتناهینی تواند از جانب موجود متناهی باشد.

۱۴- از دیدگاه دکارت دربارهٔ «اصل علیت» و «خداوند» کدام مورد را می‌توان دریافت؟

- ① انسان از مفهوم علیت درک فطری دارد، همانگونه که ادراک وجود نامتناهی، از خودش است.
 ② علیت جزء مفاهیم اولیه و بدیهی است و ادراک حقیقتی نامتناهی در من، از وجود نامتناهی است.

- ③ ساختار ذهن انسان به گونه‌ای است که مفهوم علت و معلول و خدا را نزد خود دارد.
 ④ علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید، همان‌طوری که مفهوم علیم و قدیر بودن خداوند از خودم است.

۱۵- کدام یک از فلاسفه زیر ایمان را هدیه‌ای از جانب خداوند معرفی می‌کند؟

- ① ویلیام جیمز
 ② کاتینگهام
 ③ کرکگور
 ④ برگسون

۱۶- کدام گزینه با دیدگاه دیوید هیوم دربارهٔ دلایل اثبات وجود خداوند سازگار است؟

- ① مهم‌ترین برهان فیلسوفان، برهان نظم است که یک ناظم نامتناهی و خالق را اثبات می‌کند.
 ② برهان‌های فیلسوفان الهی توانایی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد.
 ③ دلایل گذشتگان همگی مردودند؛ زیرا صرفاً مبتنی بر عقل و مستقل از حس و تجربه هستند.
 ④ دلایل دکارت و گذشتگان قابل نقد است، به غیر از برهان نظم که از تجربه گرفته شده است.
 ۱۷- در استدلال دکارت بر اثبات وجود خدا، از نتیجه گرفته می‌شود.

- ① موجود نامتناهی - موجود متناهی
 ② موجود نامتناهی - تصور موجود نامتناهی
 ③ موجود نامتناهی - تصور موجود متناهی
 ④ تصور موجود نامتناهی - موجود نامتناهی

۱۸- اساس استدلال دکارت بر اثبات خدا، کدام است؟

- ① تصور خدا
 ② وجود نامتناهی
 ③ قدیر بودن خدا
 ④ مخلوق بودن من

۱۹- هیوم، دلایل دکارت و دیگر فیلسوفان عقل‌گرا را دربارهٔ خداوند نامعتبر می‌داند، زیرا معتقد است:

- ① مهم‌ترین برهان بر اثبات وجود خدا، برهان نظم است.
 - ② هیچ نوع شناختی مستقل از حس و تجربه وجود ندارد.
 - ③ این براهین توانایی اثبات واجب‌الوجود بالذات را ندارند.
 - ④ برای اثبات خدا، فقط دلایل تجربی از اعتبار برخوردارند.
- ۲۰- بر اساس نظر هیوم برهان کدام‌یک از فلاسفه زیر قابل نقد نیست؟

- ① ارسطو
- ② توماس آکوئیناس
- ③ دکارت
- ④ کانت

۲۱- در کدام گزینه همهٔ فیلسوفان نام برده شده، نظری تقریباً مشابه در باب خداوند دارند؟

- ① کانت، جیمز، برگسون
- ② کرکگور، برگسون، کاتینگهام
- ③ لاک، بارکلی، دکارت
- ④ کانت، جیمز، کنت

۲۲- کدام گزینه دربارهٔ دیدگاه فیلسوفان قرن ۱۹ تا ۲۱ دربارهٔ خدا نادرست است؟

- ① به پیروی از هیوم معتقد بودند که ما ابزاری جز حس و تجربه نداریم و نمی‌توانیم خدا را اثبات کنیم.

② از تجربه‌های معنوی درونی و عشق برای اثبات خدا استفاده کردند.

③ به رابطه‌میان معناداری زندگی و باور به خدا توجه کردند.

④ زندگی بدون وجود خدا را دچار خلأ معنایی و پوچی دانستند.

۲۳- کدام‌یک از فیلسوفان زیر از تجربه‌های معنوی، عشق و عرفان در رابطه با خداوند استفاده

نکرده است؟

- ① کرکگور
- ② ویلیام جیمز
- ③ کانت
- ④ برگسون

درس ۶: خدا در فلسفه (۲)

۲۴- بحث فیلسوف وقتی فلسفی است که:

- ① مقید به دین خاصی مانند اسلام و مسیح نباشد.
- ② درباره موضوعات دینی بحث فلسفی نکند.
- ③ از روش فلسفی (استدلال عقلی) تجاوز نکند.
- ④ موضوعش صرفاً «هستی» باشد.

۲۵- کدام عبارت معنای تسلسل علل نامتناهی را به درستی نشان می‌دهد؟

- ① وجود علت العلل با علت نخستین، ضامن تحقق زنجیره علت و معلول‌ها باشد.
- ② سلسله علت‌ها و معلول‌ها به علتی منتهی گردد که وجود آن علت، از علت دیگری صادر نمی‌شود.
- ③ وجود یک شیء قائم به علتی باشد و آن علت نیز قائم به علت دیگر و این سلسله تا بی‌نهایت ادامه یابد.
- ④ هر علتی معلول خاص خود را و آن معلول نیز معلول دیگری داشته باشد و این سلسله تا بی‌نهایت ادامه یابد.

۲۶- کدام یک از عبارت‌های زیر می‌تواند گزاره‌ای درست باشد؟

- ① روش فلسفه، استدلال عقلی و تجربی است.
- ② فیلسوف کسی است که بر اساس قواعد فلسفی و درون‌نگری شهودی عقیده را پذیرفته است.
- ③ فیلسوف باید با قواعد فلسفی از عقیده خود دفاع کند.
- ④ فیلسوف معتقد به خدا از طریق استدلال با شهود درونی به خدا معتقد می‌شود.

۲۷- کدام عبارت، اصطلاح «تسلسل علل نامتناهی» را به درستی توضیح می‌دهد؟

- ① هر موجودی معلول علتی و آن علت، معلول علتی دیگر باشد.
- ② علل و معلول‌های مترتب برهم، منتهی به هیچ معلول غیرعلتی نشوند.
- ③ علل و معلول‌های مترتب برهم، منتهی به هیچ علت غیرمعلولی نشوند.
- ④ موجودات بی‌شماری وجود داشته باشند که با یکدیگر رابطه علی دارند.

۲۸- فرض تسلسل علل نامتناهی با همه موارد زیر به جز تناقض دارد.

- ① وجود معلول‌ها ② انتها داشتن سلسله
③ وجود علت‌ها ④ ابتدا داشتن سلسله

۲۹- کدام گزینه درباره استدلال ابن سینا در اثبات وجود خدا درست است؟

- ① موجودات جهان در ذات خود نسبت به وجود و عدم، مساوی نیستند.
② واجب الوجود بالذات برای موجود شدن نیازمند علت است.
③ واجب الوجود بالذات یعنی موجودی که وجود، ذاتی او باشد.
④ موجودات این جهان به ممکن الوجود بالذات برای موجود شدن نیازمند هستند.

۳۰- حمل یگانه بر غنی بالذات، از نظر نسبت، مانند کدام حمل است؟

- ① شکل بر دوزنقه
② گیاه بر دارای حیات
③ منحصر به فرد بر مولود کعبه
④ دوزنقه بر دارای چهار ضلع

۳۱- ، برای اینکه از تساوی میان وجود و عدم در آیند، نیازمند علتی هستند که باشد؛ یعنی موجودیکه

- ① ممکن الوجودهای بالذات - واجب الوجود بالذات - وجود ذاتی اوست.
② ممکن الوجودهای بالذات - واجب الوجود بالذات - وجود ذاتی او نیست.
③ واجب الوجودهای بالذات - ممکن الوجود بالذات - وجود ذاتی او است.
④ ممکن الوجودهای بالذات - واجب الوجود بالذات - وجود ذاتی او نیست.

۳۲- در رابطه با استدلال فارابی و ابن سینا در خصوص اثبات وجود خدا کدام گزینه نا درست است؟

- ① اولی ابتدا نداشتن سلسله علت و معلول‌ها را نفی می‌کند.
② دومی در استدلال خود از اصل وجوب بخشی علت بهره برده است.
③ اولی وجود علت را مقدم بر وجود معلول معرفی می‌کند.
④ هر دو آن‌ها به حالت امکان ذاتی در مقدمات اشاره کرده‌اند.

۳۳- در مقدمات استدلال‌های فارابی و ابن‌سینا کدام مورد مشترک به چشم می‌خورد؟

- ۱) علت بر معلول تقدّم وجودی دارد.
- ۲) موجودات جهان می‌توانند باشند یا نباشند.
- ۳) ابتدا داشتن یک سلسله بی‌نهایت متناقض و غیر ممکن است.
- ۴) وجود معلول منوط به وجوب بخشی از جانب یک واجب‌الوجود است.

۳۴- کدام گزینه از معیارهای زندگی معنادار برای یک فیلسوف الهینیست؟

- ۱) به کمک عقل و منطق خدا را اثبات کند.
- ۲) انسان را موجودی هدفمند بشناسد.
- ۳) آرمان‌های مقدس و فراتر از زندگی مادی را معتبر و درست بداند.
- ۴) در برابر یک وجود متعالی و برتر احساس تعهد و مسئولیت داشته باشد.

۳۵- ابن‌سینا کدام یک از موارد زیر را از آثار عشق بر ممکنات نمی‌داند؟

- ۱) ابقای حیات آن‌ها
- ۲) هدفمند ساختن آن‌ها
- ۳) گریختن از بدی‌ها
- ۴) اشتیاق به کمالات

۳۶- ابن‌سینا چه چیزی را نتیجهٔ عشق در مخلوقات می‌داند؟

- ۱) گریزان شدن از بدی‌ها
- ۲) اشتیاق یافتن به کمالات
- ۳) جاری شدن عشق الهی
- ۴) تداوم و بقای ممکنات

۳۷- کدام گزینه دیدگاه ابن‌سینا را دربارهٔ «عشق» به درستی بیان کرده است؟

- ۱) عشق سبب بقای ممکنات و مخلوقات است که مشتاق کمالات و خیرات و گریزان از بدی‌ها هستند.

- ۲) عشق همان اشتیاق ذاتی و ذوق فطری مخصوص انسان است که او را به کمالات و خیرات می‌کشاند.

- ۳) عشق، شوق عارفانه میان انسان و خداوند است که سبب جذب انسان به سوی خدا می‌شود.

- ۴) از طریق عقل و فلسفه، میان انسان با خداوند عشق و الفت و محبت ایجاد می‌شود.

۳۸- کدام گزینه درباره دیدگاه ابن سینا در توصیف مبتنی بر عشق از رابطه انسان با خدا نادرست است؟

- ۱) اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم.
- ۲) عشق و محبت میان انسان و جهان از جاذبه عشق الهی ناشی می‌شود.
- ۳) همه ممکنات بر حسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان هستند.
- ۴) هر یک از ممکنات به واسطه عشق الهی مشتاق کمالات و خیرات است.

۳۹- بیت زیر با کدام یک از معیارهای معناداری زندگی از نظر فیلسوفان مسلمان تطابق دارد؟

«فلک جز عشق محرابی ندارد جهان بی خاکِ عشق آبی ندارد»

- ۱) گرایش فطری انسان به خیر
- ۲) احساس تعهد در برابر یک وجود متعالی
- ۳) هدفمندی انسان
- ۴) غایتمندی جهان

درس ۷: عقل در فلسفه (۱)

۴۰- از نظر فیلسوفان روح انسان:

- ۱) نمی‌تواند به مرتبه عقل برسد.
- ۲) با تهذیب نفس به مرتبه‌ای می‌رسد که کاملاً از جسم و ماده مجرد است.
- ۳) با استدلال به حقایق می‌رسد.
- ۴) عقل مجرد مرتبه نازل قوه استدلال روح است.

۴۱- اگر عقل را توانمندی انسان در استدلال کردن بدانیم؛ با این تعریف، در کودک به چه صورتی خواهد بود؟

- ۱) به صورت مادرزادی و فطری است و نیاز به آموزش ندارد.
- ۲) توانایی عقل در کودک بالقوه است و با تمرین و تربیت به فعلیت می‌رسد.
- ۳) تفاوت قدرت عقلی از ابتدای زندگی در کودکان مختلف مشاهده می‌شود.
- ۴) ابتدا کودک فاقد چنین توانمندی است، سپس دفعتهً برای او حاصل می‌شود.

۴۲- شناخت کدام مورد به دانش عملی مربوط می‌شود؟

- ① حد اعتدال قوای سه‌گانه نفس انسانی
 ② ویژگی ذاتی انسان و کارکردهای آن
 ③ بررسی تجرد یا مادیت نفس انسان
 ④ بررسی ویژگی‌های مغز انسان

۴۳- کدام گزینه درباره مصداق وجودی عقل نادرست است؟

- ① روح انسان با تهذیب نفس استعداد رسیدن به مرتبه شهودی را دارد.
 ② عقول با مفاهیم کلی حقایق اشیاء را شهود می‌کنند و به استدلال نیازی ندارند.
 ③ قوه استدلال انسان مرتبه نازل و پایین عقل مجرد است.
 ④ عقول، موجودات مجردی هستند که در افعال خود بی‌نیاز از ابزار مادی‌اند.

۴۴- تشخیص سخن حق از باطل؛ جدا نمودن راه درست از نادرست و معلول کدام عامل است؟

- ① تربیت عقل عملی
 ② شناخت تفاوت‌های عقل در انسان
 ③ تقویت و بهره‌مندی از عقل
 ④ مشورت با افراد دلسوز و آگاه

۴۵- کدام گزینه درباره مصداق عقل نادرست است؟

- ① در قید زمان و مکان نیستند.
 ② مجرد از جسم و ماده هستند.
 ③ در افعال خود نیاز به ابزار مادی ندارند.
 ④ اثبات آن‌ها شهودی و عقلی است.

۴۶- کدام گزینه به نظر فیلسوفان الهی درباره «عقول» نزدیک‌تر است؟

- ① موجودات مجرد غیرمادی و بدون زمان و مکان هستند که از استدلال عقلی بی‌بهره‌اند.
 ② موجوداتی که در افعال خود به ابزاری مادی نیاز ندارند و با استدلال حقایق را شهود می‌کنند.
 ③ با شهود عقلیمی توان وجود آن‌ها را اثبات کرد و روح انسان استعداد رسیدن به چنین مرتبه‌ای را دارد.

④ عالم عقل همان فرشتگان است که با حواس و استدلال عقلی قابل شناسایی است.

۴۷- در ارائه کامل‌ترین تعریف از عقل به کدام مبنا و ویژگی آن توجه بیشتری می‌شود؟

- ① بالقوگی این توانایی
 ② مبتنی بودن حقایق آن بر استدلال
 ③ تأثیر تربیت و تمرین در آن
 ④ تفاوت میزان برخورداری انسان‌ها از آن

۴۸- بر طبق نظر فیلسوفان الهی.....

۱) انسان به صورت بالفعل عقل مجرد دارد.

۲) عقول، عالی ترین استدلال های عقلی را به کار می برند.

۳) با چشم مسلح می توان عقول را درک کرد.

۴) بدون عقل مجرد، درک نسبت های چهارگانه ممکن نیست.

۴۹- کدام گزینه در مورد «مصادق وجودی عقل» نادرست است؟

۱) علم به این قبیل موجودات از طریق استدلال و تعریف نیست.

۲) منظور از مصادق وجودی عقل، همان موجودات مجرد از جسم هستند.

۳) اثبات وجود این موجودات، صرفاً با دلیل و برهان ممکن است.

۴) روح هر انسانیمی تواند مانند عقول، همه حقایق را شهود کند.

۵۰- عبارات زیر به ترتیب با دیدگاه کدام فیلسوف یونان باستان مرتبط است؟

«انسان دارای مراتبی از عقل است»، «عقل همان کلمات و سخن هستند»، «عقل قوه استدلال انسان است».

۱) افلاطون - هراکلیتوس - ارسطو

۲) افلاطون - هراکلیتوس - هراکلیتوس

۳) افلاطون - ارسطو - هراکلیتوس

۴) پارمنیدس - ارسطو - هراکلیتوس

۵۱- کدام گزینه درباره عقل نزد ارسطو نادرست است؟

۱) قوه عقل بر اساس کاربرد آن به عقل نظری و عملی تقسیم می شود.

۲) استدلال تجربی در حیطه عقل عملی جایمی گیرد.

۳) ارسطو عقل را ذاتی انسان می دانست.

۴) ارسطو استدلال تجربی را از استدلال عقلی محض جدا کرد.

۵۲- واژه «لوگوس» در فلسفه هراکلیتوس به کدام گزاره اشاره ندارد؟

۱) اشیاء جهان همان کلمات عقل هستند.

۲) عقل تنها در قالب کلمات و سخن ظهور می یابد.

۳) این واژه به هر دو معنای عقل اشاره دارد.

۴) عقل و نطق هر دو مصادق لوگوس هستند.

۵۳- در ارتباط با بیت «به نام خداوند جان و خرد / کزینبرتراندیشهر نگذرد» کدام گزینه نادرست است؟

۱) خرد، وجودی عقلانی است.

۲) خرد، پرتویی از عقل انسان است.

۳) در شاهنامه از فرزانه‌گانی حکایت شده که از خرد و عقل بهره داشتند.

۴) آفرینش خدا بر اساس خرد است.

۵۴- نتیجه نظر درباره عقل، متصف شدن همه امور به وحدت است و در نظر به عنوان وجودی مستقل مطرح گشت که عقل انسان بدان متصل می گردد.

۱) هراکلیتوس - پارمنیدس

۲) پارمنیدس - هراکلیتوس

۳) هراکلیتوس - دموکریتوس

۴) دموکریتوس - پارمنیدس

۵۵- با توجه به دیدگاه ارسطو کدام گزینه درست است؟

۱) بر اساس دانش بشری عقل انسان به عقل نظری و عملیتقسیمی شود.

۲) قوه استدلال در انسان همان عقل نظری است.

۳) عقل برای انسان اکتسابی است.

۴) نطق همان تفکر است.

۵۶- کدام عبارت، عقل عملی را به درستی و با دقت بیشتری توضیح می دهد؟

۱) آن عقلی که به علوم عملی، یعنی بایدها و نبایدها، مهارت‌ها و فنون اختصاص دارد.

۲) جنبه‌ای از عقل که بایدها و نبایدها را مورد بررسی و شناخت قرار می دهد.

۳) آن بُعد از وجود انسان که به انجام بایدها و پرهیز از نبایدها مبادرت میورزد.

۴) نوعی از عقل که به رفتارهای اختیاری و باید و نبایدهای او اختصاص دارد.

۵۷- کدام گزینه در مورد مقصود اول فیلسوفان از عقل درست نیست و هراکلیتوس

۱) کاربرد هستی‌شناسانه دارد - معنای اول عقل را قبول نداشت.

۲) کاربرد معرفت شناختی دارد - به هر دو کاربرد عقل توجه داشت.

۳) کاربرد هستی‌شناسانه دارد - به هر دو کاربرد عقل توجه داشت.

۴) کاربرد معرفت شناختی دارد - معنای دوم عقل را قبول نداشت.

۵۸- کدام عبارت، بیانگر «عقل جهانی» نزد افلاطون است؟

- ۱) اولین موجودی است که خداوند آفرید.
- ۲) اندیشه‌ای است که جهان و موجودات آن را آفریده است.
- ۳) حقیقتی است که جهان و موجودات عالم، ظهور او هستند.
- ۴) حقیقتی است که قوه عقل، در اتصال با او قادر به درک می‌شود.

۵۹- گرایش به تبیین عقلانی مسائل دینی در دوره دوم حاکمیت کلیسا، عمدتاً نتیجه چه چیزی بود؟

- ۱) تأثیر اندیشه فلاسفه مسلمان بر فیلسوفان و حکمای مسیحی
- ۲) قابل تبیین نبودن بعضی از مسائل دینی با استدلال‌های عقلی
- ۳) عدم سازگاری مبانی اولیه کلیسای کاتولیک با مباحث عقلانی
- ۴) رشد عقل‌گرایی در برابر تجربه‌گرایی

۶۰- از نظر اوگوست کنت علم واقعی چیست؟

- ۱) آنچه با ابزار عقل به دست می‌آید.
- ۲) آنچه فقط با حس به دست می‌آید.
- ۳) عقل فقط با روش تجربی و حسی به واقعیت می‌رسد.
- ۴) علم تجربی فقط از طریق عقل به واقعیت می‌رسد.

۶۱- کدام گزینه در رابطه با تحولات جایگاه عقل در تاریخ اروپا نادرست است؟

- ۱) در آغاز رنسانس که تحولات فکری در تقابل با حاکمیت کلیسا رقم می‌خورد، جایگاه عقل دچار تنزل شد.

۲) در دوره اول حاکمیت مسیحیت، بزرگان کلیسا عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند.

- ۳) در دوره دوم حاکمیت کلیسا با مطالعه کتاب‌های ابن‌سینا و ابن‌رشد تبیین عقلانی مسائل دینی رواج یافت.

- ۴) علت اصلی مقابله رهبران کلیسا با عقل این بود که آن‌ها به اموری اعتقاد داشتند که از نظر استدلال عقلی ناممکن بود.

۶۲- نتیجه تبیین عقلانی مسائل دینی از سوی حکمای مسیحی در قرن دهم تا سیزدهم به تبعیت از ابن سینا و ابن رشد در آغاز چه بود؟

- ۱) رواج عقل گرایی در میان فلاسفه اروپایی
 - ۲) رواج تجربه گرایی در میان فلاسفه اروپایی
 - ۳) جایگزینی عقل به جای تفکر دینی مسیحیت
 - ۴) اثبات عقل به عنوان یک حقیقت برتر و متعالی در جهان و انسان
- ۶۳- دیدگاه خاص کنت درباره عقل در کدام زمینه تأثیر گذار نبوده است؟

- ۱) نسبت عقل و دین
 - ۲) دیدگاه دینی به جهان
 - ۳) توانایی عقل در اثبات ماوراء الطبیعه
 - ۴) نگاه انسان به خود و جهان
- ۶۴- دلیل اصلی مخالفت رهبران کلیسا با عقل بود.

- ۱) غیر عقلانی بودن برخی عقاید مسیحیان
 - ۲) اظهارات کفر آمیز حامیان عقل
 - ۳) تضاد بنیادین عقل و ایمان مسیحی
 - ۴) تعارض اثبات عقلی خدا با ایمان به خدا
- ۶۵- کدام گزینه بیان درست تری از نظر فلاسفه اروپایی در مورد جایگاه عقل ارائه می دهد؟
- ۱) دکارت باور داشت که عقل توانایی اثبات وجود خدا و اختیار انسان را دارد و حقیقتی برتر است.

- ۲) کانت بر این عقیده بود که مفاهیم وجود، ضرورت و امکان، ساختار ذهن انسانی اند و فیلسوفان باید از بتهای فلسفه قدیم دست بردارند.
- ۳) از نظر او گوشت کنت، دستگاه فلسفی فیلسوفان نشان دهنده ی واقعیتی است که تأملات ذهنی شان از آن حاصل می شود.
- ۴) از نظر تجربه گرایان استفاده از عقل در اثبات وجود خدا و نفس مجرد، بی فایده است.

۶۶- کدام عبارت بیانگر نظر اوگوست کنت است؟

- ① نهایت تلاش عقل در شناخت واقعیات، استفاده از مشاهدات برای دستیابی به دانش‌های تجربی و پیشرفت در آن است.
- ② شناخت واقعیت کار حواس است و آن چه نقش عقل در علم تجربی پنداشته می‌شود، بر ساخته فیلسوفان است.
- ③ روش معتبر در شناخت واقعیت، تجربه علمی است و عقل که به امور انتزاعی اختصاص دارد، دخالتی در آن ندارد.
- ④ در دستگاہی که فیلسوفان از جهان ارائه می‌دهند، اصول عقلی را با ساخته‌های ذهن خود، ارائه می‌دهند.

درس ۸: عقل در فلسفه (۲)

۶۷- کدام گزینه با نظر جریان‌های فکری مخالف عقل در تاریخ اسلام مطابقت ندارد؟

- ① آن‌ها معتقد بودند که روش‌های عقلی مطلقاً در مسائل دینی کاربردی ندارند.
- ② ارتکاب خطا را نتیجه استفاده از برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی دانستند.
- ③ آراء فلاسفه غیر اسلامی را با عقاید اسلامی، سازگار نمی‌دانستند.
- ④ مخالفت آن‌ها با فلسفه، نتیجه غیراسلامی دانستن دستاوردهای دیگران بود.

۶۸- کدام یک از عبارات زیر توصیف درستی از فلسفه ارائه می‌دهد؟

- ① آراء فیلسوفانی مانند سقراط، افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری ندارد.
- ② فلسفه نزد همه فلاسفه به عنوان دانشی که عقل از اندیشیدن درباره هستی به ارمغان می‌آورد، پذیرفته شده است.
- ③ در فلسفه مانند سایر دانش‌ها نمی‌توان آراء دیگران و گذشتگان را پایه دانش بعدی قرار داد.
- ④ درستیا نادرستی یک فلسفه بسته به درستی و نادرستی استدلال‌های آن است.

۶۹- چرا برخی از متفکران مسلمان با فلسفه مخالفت نمودند؟

- ۱) چون فلسفه را محدود کردن خداوند به فهم عقل بشر دانستند.
- ۲) چون مسائل آن مربوط به هستی و حقیقت اشیا است و عقل بشر را به حقیقت اشیا راهی نیست.
- ۳) چون فلسفه، عقاید مشرکان است که با عقاید اسلامی سازگار نیست.
- ۴) متفکران مسلمان آراء فلاسفه قبل را مورد نقد و بررسی قرار داده‌اند.

۷۰- کدام گزینه در پاسخ فیلسوفان مسلمان به مخالفان عقل گرایی نادرست است؟

- ۱) بسیاری از آراء فیلسوفانی مانند سقراط و افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگار است.
- ۲) فلسفه شاخه‌ای از معرفت است که مسائل آن مربوط به هستی و حقیقت اشیا است.
- ۳) بهره بردن از آرا و نظرات دیگران در فلسفه ضروری است.
- ۴) درباره درستی و نادرستی دانش تنها عقل داور می‌کند.

۷۱- فلاسفه اسلامی در پاسخ به مخالفان فلسفه، بهترین ملاک و معیار برای بررسی دانش را چه می‌دانند؟

- ۱) مطابقت یا عدم مطابقت با آموزه‌های اسلامی
- ۲) دآوری آن دانش صرفاً بر اساس استدلال
- ۳) نقد و بررسی دانش و بهره‌گیری از آرا و نظرات درست
- ۴) این که در آن دانش به مسائل آن علم پرداخته شده است یا خیر

۷۲- درباره جایگاه عقل در جهان اسلام کدام گزینه درست است؟

- ۱) برخی جریان‌ها کوشیدند تا نشان دهند که روش‌های عقلی در مسائل دینی هیچ کاربردی ندارند.
- ۲) عقل در فرهنگ عمومی مسلمانان جایگاه ممتاز و ویژه‌ای داشت.
- ۳) فلسفه را به عنوان دستاورد یونانی، همگام و هم‌رأی با اسلام می‌دانستند.
- ۴) حرکت مسلمانان به سوی علم و دانش موجب ارتقای جایگاه عقل میان آن‌ها شد.

۷۳- کدام مورد از سخنان جریان‌های مخالف عقل و فلسفه می‌باشد؟

۱) عدم پذیرش اعتبار عقل در شناخت

۲) عدم کاربرد تمامی روش‌های عقلی در مسائل دینی

۳) غیراسلامی بودن خاستگاه دانش فلسفه

۴) تضاد روش شناختی و موضوع فلسفه با مباحث اسلامی

۷۴- کدام گزینه مشابه دلیل دوم مخالفت با عقل و فلسفه است؟

۱) استخدام نکردن یک شخص به دلیل ناکارآمدی آن

۲) راه ندادن یک شخص به مطب دکتر به دلیل وضعیت مالی او

۳) بی‌توجهی و توهین به افراد سیاه‌پوست در اروپا به دلیل نژاد آنان

۴) رد شدن یک فرد در آزمون استخدامی به دلیل نداشتن علم کافی

۷۵- کدام گزینه پیرامون جریان‌های فکری مخالف عقل نادرست است؟

۱) جریان‌های فکری مخالف عقل، برخی روش‌های عقلی را در مسائل دین کارآمد می‌دانستند.

۲) استفاده از عقل در مسائل دینی لزوماً باعث خطا و اشتباه خواهد شد.

۳) برخی از این جریان‌ها، دانش فلسفه که از یونان وارد جهان اسلام شده (عقاید افلاطون، افلاطون و ارسطو) را ناسازگار با عقاید اسلامی دانند.

۴) غیراسلامی دانستن دستاوردهای فیلسوفان، تنها علت مخالفت با فلسفه نبود.

۷۶- کدام گزینه نادرست است؟

۱) فیلسوفان مسلمان از افلاطون و هراکلیتوس، تصویر روشن‌تری از عقول ارائه دادند.

۲) فرض وجود ماده و جسم برای عقول متعالی، محال است.

۳) در مرحله عقل هیولایی، عقل در کی اولی از قضایای ضروری پیدا می‌کند.

۴) اولین مخلوق خداوند که در عالم عقول حضور دارد، موجودی کاملاً روحانی است.

۷۷- از نظر فیلسوفان مسلمان کدام توصیف درباره موجودات عالم عقل، نادرست است؟

۱) موجودات مجردی که فوق عالم طبیعت هستند.

۲) اولین مخلوقات خدا هستند که کاملاً روحانی‌اند.

۳) واسطه فیض رساندن به مخلوقات پایین‌تر هستند.

۴) فقط به خود و خالقشان علم حضوری دارند.

۷۸- کدام گزینه دیدگاه فیلسوفان مسلمان دربارهٔ عقل را درست توضیح می‌دهد؟

- ① عقل فعال واسطهٔ عالم عقول با عالم طبیعت است.
- ② عقلی که در انسان هست، پرتویی از عالم عقول است.
- ③ انسان برای فعالیت عقلی نیازمند افاضهٔ عالم عقول است.
- ④ عقل انسان به تنهایی می‌تواند به حقایق دست یابد.

۷۹- نسبت عقل فعال و عقل انسان مانند نسبت میان موارد کدام گزینه است؟

- ① آفتاب و چشم
- ② جریان الکتریسیته و لامپ
- ③ آب و گیاه
- ④ امواج و گوش

۸۰- کدام عبارت در خصوص عقل نا درست است؟

- ① موجوداتی مجرد و فوق عالم طبیعت‌اند.
- ② علم‌شان به خودشان حضوری و به مخلوقات دیگر حصولی است.
- ③ واسطهٔ فیض خداوند هستند.
- ④ عقول دیگر از آن‌ها به وجود آمده‌اند.

۸۱- فیلسوفان مسلمان از کدام فیلسوفان یونان باستان روشن‌تر و دقیق‌تر، مرتبه‌ای از موجودات را

که حقیقت وجودشان عقلی است اثبات کرده‌اند؟ این موجودات را دارای چه خصوصیاتیمی دانند؟

- ① هراکلیتوس و افلاطون - همان عقل استدلالی در انسان است که به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد.

② پارمنیدس و ارسطو - موجودات مجرد فوق عالم طبیعت و واسطه فیض خداوند هستند.

③ افلاطون و هراکلیتوس - موجودات مجردی که به خود و خالق و مخلوقات پایین‌تر علم حضوری دارند.

④ هراکلیتوس و سقراط - موجودات غیرمادی که هر دم در کار اداره و فیض رساندن به مخلوقات پایین‌تر هستند.

۸۲- کدام گزینه به عقل به عنوان موجودی متعالی اشاره دارد؟

- ① عقل اگر داند که دل دربند زلفش چون خوش است عاقلان دیوانه گردند از پی زنجیر ما
- ② خرقة زهد مرا آب خرابات ببرد خانه عقل مرا آتش میخانه بسوخت
- ③ ای که از دفتر عقل آیت عشق آموزی ترسم این نکته به تحقیق ندانی دانست
- ④ کل عالم صورت عقل کل است کوست بابای هر آنک اهل قل است

۸۳- کدام یک از موارد زیر از ویژگی‌های عقل فعال در فلسفه مشاء است؟

- ① وجودی مادی و غیرروحانی
- ② علیت نسبت به عقول دیگر
- ③ فیض‌رسانی به عقول بشری
- ④ موجودی مجرد از عالم طبیعت

۸۴- کدام عبارت با نظرات ابن‌سینا سازگار است؟

- ① آنچه که با عنوان «عقل کل» یاد شده، نام دیگری برای خدا است که خود جزئی از عالم عقول است.
- ② مرحله عقل بالملکه مرحله‌ای است که عقل از حالت هیولائی خارج شده و معلومات ساده‌ای را کسب کرده است.
- ③ منزلت عقل فعال نسبت به عقل انسان، همان منزلت چشم نسبت به نور است، با چشم است که نور مشهود می‌شود.
- ④ دستگاه تفکر و استدلال انسان در آغاز بالقوه است و شکوفایی آن مرحله به مرحله و نیازمند عالم عقول است.

۸۵- در میان عقول مجرد ده گانه یک رابطه برقرار است که اولین موجود در آن می‌باشد.

- ① طولی - عقل اول
- ② عرضی - عقل اول
- ③ طولی - خداوند
- ④ عرضی - خداوند

۸۶- کدام گزینه بیانگر دیدگاه فیلسوفان مسلمان دربارهٔ «عالم عقول» است؟

- ① علم و تدبیر عقول بر همهٔ مخلوقات غیر حضوری، غیر مستقیم و با واسطه است.
- ② علم و تدبیر این موجودات بر همهٔ مخلوقات حضوری، مستقیم و بدون واسطه است.
- ③ عقل انسان نمی تواند حقایق را همان گونه درک کند که عقول درک می کنند.
- ④ خروج از قوه به فعل برای فعالیت عقلی انسان، نتیجهٔ افاضهٔ عقل فعال است.

۸۷- ملاک درستی یا نادرستی گزاره از نظر یک فیلسوف، کدام است؟

- ① بتوان نوعی استدلال در درستی آن گزاره اقامه کرد.
 - ② عقل بتواند دربارهٔ هستی و چیستی آن گزاره بیندیشد.
 - ③ استدلال برهانی، مطابقت آن گزاره را با واقعیت اثبات کند.
 - ④ استدلال های عقلی، سازگاری آن را با مبانی و اصول فلسفه نشان دهند.
- ۸۸- عقل بشری اگر درست تربیت شود، علاوه بر می تواند حقایق را با در کند.

- ① استدلال - کمک عقل فعال
- ② تعقل محض - شهود
- ③ تعقل محض - کمک عقل فعال
- ④ استدلال - علم حضوری

۸۹- کدام عبارت درست است؟

- ① این ویژگی، خاص دانش فلسفه است که درستیا نادرستی گزاره های آن را استدلال و برهان تعیین می کند.

- ② فیلسوفان تجربه گرای مسلمان، بر خلاف گروه عقل گرا، استدلال تجربی و تمثیل را نیز در جای خود معتبر می دانند.

- ③ به اعتقاد فیلسوفان مسلمان، ایمانی که پشتوانهٔ عقلی ندارد، می تواند عامل گمراهی فکری عملی انسان گردد.

- ④ اصل در دانش فلسفه، تقویت مهارت های منطقی و تفکر فلسفی است و دانستن تفکرات سایر فیلسوفان ضرورتی ندارد.

۹۰- کدام مورد، مستلزم نقش عقل، به عنوان یکی از منابع دینی است؟

- ① درک معانی آیات الهی
- ② وجود مبدایی برای عالم
- ③ استخراج احکام از متون دینی
- ④ دقت در حکمت وجود واجبات شرعی